

Podgorica, 23.12.2012.

**Inicijativa za uvođenjem jedinstvenog broja za nevladine organizacije
i
javne baze podataka o nevladinim organizacijama u Crnoj Gori**

Potreba za održivim rješavanjem problema transparentnosti nevladinih organizacija

Nevladine organizacije u Crnoj Gori, a i u regionu se nerijetko nalaze na udaru javnosti po pitanju transparentnosti u radu, veoma često opravdanom, te da služe kao paravan za finansijske zloupotrebe. Problem u radu brojnih donatora, kao i medija, i putem njih drugih zainteresovanih grupa je sveobuhvatno sagledavanje djelovanja i potreba nevladinog sektora. Građani su nedovoljno informisani, i često kod građana postoji uvjerenje da nevladine organizacije raspolažu drastično većim iznosima nego što je to slučaj u praksi. Da bi se ovi problemi mogli jednim dijelom riješiti potrebno je obezbijediti objavljivanje programskih i finansijskih izvještaja, kao i njihovu stalnu dostupnost u dugom kontinuitetu radi mogućnosti njihovog praćenja, upoređivanja i analiziranja.

Poseban problem predstavlja dostupnost podataka članovima komisija za raspodjelu sredstava NVO-ima na nacionalnom i lokalnom nivou, kao i za prijavu za članstva u radnim grupama, tijelima. Neke procedure prijave zahtijevaju bespotrebno velike troškove ovjere dokumenata. Sve to obesmišljava koncept apliciranja.

Javna baza podataka o nevladinim organizacijama u Crnoj Gori – MENGO baza

Da bi se postigla održivost u transparentnosti NVO sektora u Crnoj Gori potrebno je institucionalizovati određene mehanizme, za čiji kontinuitet i efektivnost, u dugom roku, bi bili zaduženi državni organi. Članica Koalicije NVO-saradnjom do cilja, CeMI, smatrajući da se u Crnoj Gori trebamo voditi primjerima dobre prakse evropskih rješenja problema transparentnosti, predložila je uvođenje novog rješenja kojim će se unaprijediti funkcionisanje NVO u Crnoj Gori. Naime, **Evropska Komisija** je uvela obavezu objavljivanja najznačajnijih dokumenata svih nevladinih organizacija koje apliciraju za Evropske fondove u **PADOR bazi**, i na taj način značajno olakšala komunikaciju, smanjila birokratizovanost, i omogućila visok stepen transparentnosti, odnosno dostupnosti podataka prilikom ocjene nivoa kvaliteta organizacije. Popunjavanje baze se vrši od strane samih organizacija na osnovu dostupne forme upitnika, dok administriranje vodi Evropska komisija.

Na inicijativu CeMI, Koalicija NVO-saradnjom do cilja predlaže implementaciju sličnog rješenja u našoj praksi kroz izradu nove samoodržive baza podataka crnogorskih nevladinih organizacija koja će imati proširen sadržaj odnosno povećan nivo dostupnih informacija o radu NVO (statuti, sastav upravnog odbora, programski i finansijski izvještaji). Svaka nevladina organizacija će moći da samostalno unosi, ažurira i postavlja informacije o svom radu, pomoću korisničkog broja i lozinke koji će joj se po automatizmu dodjeljivati. Podaci u bazi će pored podizanja nivoa transparentnosti služiti i lakšem sagledavanju kapaciteta nevladine organizacije, ali

i smanjivanju nivoa birokratizacije čiji trend je uočljiv na nekim od konkursa za dodjelu sredstava nevladinim organizacijama u Crnoj Gori. Takođe, ova baza može da pomogne i inostranim donatorima, ali i donatorima pojedincima. Ovakva baza će istovremeno suziti mogućnost eventualnih zloupotreba prilikom raspodjele sredstava iz državnog budžeta, o kojima se često govori i piše u medijama posljednjih godina.

Što je MENGO broj? Po ugledu na PADOR broj, koji koristi EU, to je identifikacioni broj nevladine organizacije koji ona koristi u komunikaciji koja se odnosi na korišćenje javnih fondova. Svaka NVO pored broja ima i lozinku koja će im omogućiti redovno ažuriranje podataka u MENGO bazi. Baza treba da bude izrađena u web okruženju, tako da je istoj moguće pristupiti putem interneta, što će omogućiti istovremeno korišćenje od strane većeg broja korisnika.

Potrebno je, takođe, izmijeniti propise kojima bi se onemogućilo onim nevladinim organizacijama koje nemaju MENGO broj, odnosno potrebna dokumenta u bazi, da apliciraju za crnogorske fondove na lokalnom ili nacionalnom nivou. Svaka nevladina organizacija, koja želi da aplicira za državne fondove, fondove na lokalnom nivou, da učestvuje na tenderima, ili posluje sa državnim i javnim ustanovama potrebno je da se prijavi i koristi MENGO broj.

Postojanje i tačnost svih podataka se može provjeriti od svakog zainteresovanog građanina. Da bi ovo rješenje bilo institucionalno održivo Koalicija NVO-saradnjom do cilja smatra da njeno održavanje treba da bude u preuzeto od strane Kancelarije za saradnju sa nevladinim organizacijama od 2013 budžetske godine, ili Ministarstva unutrašnjih poslova i državne uprave, koje sada vodi registar nevladinih organizacija.

U narednom periodu potrebno je **programirati samodrživu bazu podataka**. Program baze treba da bude tako kreiran tako, da će prihvatati samo potpuno ispunjene upitnike.

Pretrage baze bi bilo moguće vršiti na osnovu nekoliko kriterijuma (naziv, akronim, grad, polje djelovanja, ciljne grupe, osnivači, donatori, oblasti rada, visina budžeta), na ovaj način će biti moguće istraživati nevladin sektor po više različitih problemskih oblasti. Baza podataka će olakšati uvid u rad organizacija, ali i omogućiti sagledavanje potreba i efekata rada nevladinih organizacija sa sektorskog nivoa, što će predstavljati odličan resurs državnim i organima lokalne samouprave, kao i stranim donatorima, prilikom izrade strateških dokumenata koji podrazumijevaju uključenost nevladinog sektora. Baza će biti prilagođena i slabovidim osobama.

Kreiranje jedne takve baze podataka nevladinih organizacija je u stvari preneseno Evropsko iskustvo postojeće PADOR internet baze podataka koju koristi Evropska Komisija kao osnovni izvor informacija o svim organizacijama koje apliciraju na evropskim konkursima. U PADOR internet bazi podataka, sve organizacije koje učestvuju na konkursima Evropske Unije, se moraju registrovati i redovno ažurirati svoje podatke kako bi svoj rad učinile što transparentnijim, a sebe predstaviti kao pouzdanog i odgovornog partnera. Sve organizacije dobijaju svoje ID brojeve (predloženi MENGO broj) koje potvrđuju da se svi podaci o njihovim organizacijama nalaze u bazi. Nakon završetka procesa registracije nevladine organizacije zauvijek mogu jednostavnom procedurom vršiti redovno ažuriranje svojih podataka.

U ime Upravnog odbora Koalicije NVO-saradnjom do cilja

Goran Đurović, predsjednik Upravnog odbora